

کرده و برده اند .

سیستان

قنصل دولت اعلیٰحضرتی اطلاع و راپورت میدهد که در
موقع تابستان که بگردش و تفرج بلوک مسافرت میکرد در تمام
وحدات اهالی از مشار الیه پذیرائی دوستانه شایانی
موده اند .

کرمان

در راه کرمان و بندر عباس دو واقعه غارت کردند و درینک
موردی چهارفر مکاری کشته شد - نهار تلگراف کردند که دیگر
جنس فرستاده نشود تا اوصاع راه ها بهتر گردد - دست امرء سرا
بیتر سرعت برداند .

اعتشاشاتی که از انتخابات اسحق ابانلی حادث شده بود در
طرف ماه اکتبر مداومت داشت - حکمران به قید داشتن پیش وای
ملتیان موسوم بنظام التجار امرمود و پس از گرفتاری تبعیدش ساخت
پس از آن اهالی بطور اجتماع نزد حکومت رفنه تقاضا نمودند که
او را عودت دهد ولی حاکم قشون را فرمان داد بطرف آنجماعت
شلیک کرده پنج تن از آنان مقتول و عده مجروح گردیدند - این
اتفاق که در پیوست مردم بتلگراف خاۃ انگلیس و قنصل خاۃ روس
داخل و تحسن یافتند و مشغول بمخابره تلگرافات با طهران شده تغییر

حکومت را در خواست و استدعا نمودند - این موضوع در طهران و مجلس شورای ملی مطرح گشتند و عاقبت حاکم معزول گردید ولی تاکنون بجای او حاکمی معین نشده است .

شیراز

برخی از دعاوی دولت انگلیس انجام یافت و حدرت اموال مسروقه صد مئور مقیم را که هنگام سرفت جورجین هسای پسی قسوانجابه مفعود شده بود پرداختند لیکن هنوز قرار دادی بردعاوی عمده داده شده است .

روز سزدهم ماه اکتبر سید عبد الحسین لاری با هفتاد نفر از مردان خویش وارد شیراز گردید بعنوان امن که از مجلس ملی حمایت نماید و مقصود از این هجان همانا ضدیت باقوم و پسران او است که بشیراز معاودت میکنند - کونند مهتمد دیوان مشار الیه را عودت و محارجاتی را ابعسال داشته است - هنگام ورود جمعیت کثیری باستقبال وی شتافتند - عرض عمده اش اضمحلال و تحطیل قوای قوا میان باشد .

روز جمعه هیجدهم ماه اکتبر امام جمعه که مابل بود سید لاری در مسجد نماز جماعت نماید او خود بدانجا رفت که ادای فریضه را تمامت خویشتن بجا آورد اتباع سید بجانب طرف داران امام جمعه بنای شلیک را نهادند و آنها نیز مشغول بجواب دادن شدند و از آن میان معروف است یک نفر مجروح گردید - سپس هر دو فرقه شتافتند که ننگراف خانه را متصرف شوند ولی قوامیان زود تر

آن مکان را بتصرف در آورده کسان سید را از دخول بدان محل مانع آمدند — همان روز مقارن غروب بعضی از قوامیان غفلتاً بر عده از مدعیان خویش حمله آورده ۹ قبضه تفنگ از ایشان جبراً بغنیمت گرفتند از هیجدهم تا بیست و سوم ماه اکتبر اغتشاش مداومت داشت و گاهی از اوقات از تلگراف خانه که قوامیان بعهده چهار صد نفر اینجا را مأمّن قرار داده و نیز از مسجد که هزار نفر از حامیان سید آن مکان را سنگر گاه ساخته بودند بشدت شلیک میشد — روز بیستم اکتبر نظام السلطنه که از هفدهم تا آن تاریخ در خارج شهر توقف داشت و مایل نبود بامور حکومت فارس پردازد مجدداً بعمل حکمرانی اشتغال ورزید — در بیست و دویم اکتبر یک نفر از تبعه سید بضرب گلوله مقتول و دو نفر دیگر مجروح گردیدند و یوم بیست و سوم همان ماه بازارها بطور مختصر تعطیل و بسته شد و بدانواسطه کارهای تجارتی بکلی موقوف ماند — اواخر ماه اکتبر در کوچه ها بنای شلیک را گذاشتند و چون نظام السلطنه ترك شیراز را نمود و از اینجا خارج گردید بدانواسطه اوضاع از همه وقت بدتر شد اخبار اخیراً که ششم ماه نوامبر بطهران رسید اشعار میداشت که اوضاع روی به بهبودی و آرامی نهاده .

یکنفر از رعایای آلمانرا دزدانها بمسافت کمی از شیراز از جاده منحرف ساخته وانچه داشت از وی بسرقت بردند .

بندر عباس

در ماه سپتامبر يك قافله بزرگی که قسمتی از آن تعلق

به یازده نفر از هندی های تبعه انگلیس داشت و خود انها نیز همراه کافله بودند مابین راه کرمان و بندر عباس گرفتار دزد ها آمدند - ایشان بقسولخانه متظلم شده و متجاوز از هزار و هفتصد تومان ادعای خسارت مینمایند .

لنگه

چون رئیس ایرانی گمرکات جداً اصرار داشت که اشیاء زوار را رسیدگی و معاینه نماید لهذا هممه عظیمی رخ نمود و نسبت بر رئیس مزبور با کمال خشونت معامله کردند - بدین واسطه اداره گمرکات بسته شد و عمل تجارت معوق ماند - حاکم موسوم بدریا بکی روز بیست و دوم سپتامبر وارد گردید و تحقیق وقایح فوق الذکر پرداخت - عاقبت طرفین متنازعین را صلح و آشتی داد و اداره گمرکات را دو باره مفتوح ساختند - بعد از ظهر همان روز رئیس گمرکات با جزای خوش اظهار نمود که بایستی دکاکین خود را تعطیل نمایند و اصرار میکنند که از طرف حاکم ترمیمی در باره وی بعمل آید - رئیس گمرکات بوشهر بجای این رئیس مقرر گردید و چون نایب المحکومه در موقع اغتشاش همراهی با اجزای گمرک نموده بود لهذا او را موزول ساختند .

اهواز

ویسنتسول دولت فخریه بهمراهی نماینده از طرف خوانین

بختیاری وارد بط وند شد و اشخاصی را که منشأ فساد و اغتشاشات جدید در کارخانه کمپانی نفت بودند در حضور ویسقنول مزبور تنبیه خوبی نمودند .

ضمیمه خلاصه وقایع ماهیانه بتاريخ هشتم نوامبر ۱۹۰۲

اصفهان

بیقابولی و هرج و مرج در اصفهان و نواحی اطراف آن شایع و کار گذاران محلی چنان ضعیف و بیقدرتند که نمیتوانند و یا نمیخواهند تهیه مستحفظ برای دودسته مأمورین اداره تلگراف هند و اروپا بنمایند که بیش از یک ماه است باز مانده اند از این که حرکت نموده تکالیف بازدید خط تلگراف را انجام دهند . سفارت دولت محلیه مکرر در این مسئله اقدامات بعمل آورده ولی ثمری بر آن مترتب نیامده - فرقه علما ساعیند که در تحریم و بایقوت امتعه اروپائیان ترتیبی فراهم آورند .

مشهد

استرآباد را تا مدت چند ماه حاکمی نبود و تراکه با کمال جسارت مشغول غارت و چپاولند - منازل « خوف ناک » معروف بین راه مشهد و طهران میدان حملات وحشیانه این غارت گران متمرّد گردیده بود - گویند ایشان هشتاد و سه نفر را بقتل رسانیده و تلافات خود آنها نیز چهل نفر بوده - بعد از آن بمعدن مس واقع در

حوالی میبندش ناحته همب هر معتول و سجاه رن اسپر و بنز
 عدۀ کثیری کوسعد یبعا بردند و در اجبار اجبره چیا ولچهارا
 هنگامیکه مراجع میکردند دهان در محل دیگر عب شده
 فرار دادند و زبان و کوسعد ها را از جیک آمان بدر آوردند -
 مجلس سپیدار را مراسم اردوئی برای سرکونی انسان مقرر نمود ولی
 ظاهراً مومی‌النه اکنون از روی امتناع دارد .

سره ۶۲

• کنو، مستر، مارلیک سرآورد کرد - (وصول ۲۵ نوامبر)
 آ ر صهران در رنج هشتم نوامبر ۱۹۰۷
 مستقیمال امپار بود مرسته ورنر امور خارجه را در
 جواب مکتوبیکه براسیر مک اس بدواب بران ارسال نموده
 و در آن مکتوب سورب قسمتی از فرزند مورچه سی و یکم ماه
 اوب روس و انگلس را رجع نه ارن نوشته بود لها امساد
 حضور میدارم .

معاد و سباق مراسله مذکوره ظاهراً نکلی حالی از هر گونه
 منع و اعتراض است .

(امضا) چارلس - م - مارلیک

ترجمه مراسله مسیر الدوله بمستر مارلیک

بتاریخ ۲۵ رمضان ۱۳۲۵ هجری (۲ نوامبر ۱۹۰۷)

مراسله آن جناب حلالتماب مورچه پاردهم شعبان ۱۳۲۵ هجری

مطابق ۲۳ سپتامبر ۱۹۰۷ میلادی که حاوی و متضمن سواد قسمتی

از قرار داد منقده بین دولتین انگلیس و روس راجع بایران و
مشمول بریک مقدمه و پنج ماده بود عز وصول بخشید .

در جواب با کمال توقیر اظهار میدارم و خاطر نصفت مظاهر
آنجناب جلالتماب نیز تصدیق خواهند فرمود که قرار داد فوق
الذکر چون مابین دولتین انگلیس و روس المقاد یافته لهذا مواد آن قرار
داد فقط تعلق بخود دولتین مذکوره که امضای آن را نموده اند
خواهد داشت و دولت ایران نظر باستقلال تامه که بموهبت الهی
داراست تمام حقوق و آزادی خود را که بدان واسطه استقلال
مطلقه متصرف است از هر نفوذ و اثری که نتیجه هر قسم قرار
داد منقده میمابین دو با چند دولت دیگر راجع بایران بوده باشد
کاملا و مطلقا مصون و آزاد میداند - و در خصوص مناسبات و
روابط دوستانه خود بادول متحبه برای تشدید واستحکام مبانی و داد
و دوستی بر طبق مواد و شرایط معاهدات مقدسه و اصول درهای
باز هرگونه کوشش و اهتمامی خواهد نمود - اما راجع بقروض
نیز واضح است که دولت ایران بدون هیچ منقصتی تعهدات مربوط
بقرار داد آن فرضه را مرعی خواهد داشت .

برای اطلاع از اصولی که در این مراسم توضیح و شرط
شده سوادى از آن به نمایندگان دول که مأمور مقیم دربار شاهنشاهی
میباشند فرستاده میشود .

(امضا) مشیرالدوله

آقا از وزارت امور خارجه ۲۹ نوامبر ۱۹۰۷
 مراسله مورخه سی و یکم ماه گذشته شما که مبنی بود
 بر عدم تأدیه منفعت طلب ۱۹۰۳ و دولت انگلیس و نیز خواهش
 دولت ایران راجع بتعویق قسط استهلاك همان قرضه واصل گردید .
 موادیکه درمراسله یانزدهم اکتبر بدولت ایران ارسال داشته
 ابد تصدیق و تصوب مینمایم .

(امضا) ای - سگری .

مره ۶۴

تذکراف مسترمارلینگ بسرادواردگری - (وصول غردسامبر)
 از طهران غره دسامبر ۱۹۰۷
 باوجود اظهارات شدیدمؤکده بهیچوجه دولت ایران اقدامی
 دراصلاح وترتیب اوضاع شیراز بعمل نیاورده است .
 روز بیست و نهم نوامبر یکی از نوکر های قنصل اعلیحضرتی
 نزدیک قنصلخانه در بین نزاعیکه بواسطه حرمه و حشبانه
 قشقایی بریکی دیگر از نوکر های قنصلگری که نیز لختش نمودند
 در پیوسته بود محروح گردید .
 سوار های هندی یک نفر از قشقایی را دستگیر ساخته و پس
 از آنکه اسامی همراهان خود را بیان نمود او را تسبیح کار گذاران
 محلی داشتند - لیکن آنچه را که اظهار کرده بود مجدداً انکار
 مینماید و تقصیر را بطرف مقابل نسبت میدهد .
 من در این موضوع اظهارات سخت بعدولت ایران
 خواهم نمود .

شماره ۶۵

تلگراف مستر مارلینگ به سراد وارد گری - (واصله
دوم دسامبر) از طهران دوم دسامبر ۱۹۰۷

در تعقیب راپورت ذیل که دیروز از بوشهر مخابره شده
بود اظهارات شدیدة بدولت ایران خواهم نمود .

« راپورت قنصل جنرال دولت فخریه مقیم بندر عباس
مذکور میدارد که اوضاع اینجا خیلی بد است - دستة معظمی از
بهارلوها (ابواب جمعی قوام الملك) بجباول اطراف وحوالی مشغول
و احتمال آن میرود که بشهر نیز حمله نمایند .

« بتوسطه مأمور مقیم برای حفظ منافع دولت انگلیس
تعلیماتی داده شده که کشتی اعلیحضرتی موسوم به لاینک بطرف بندر
عباس حرکت نماید .

شماره ۶۶

تلگراف سرنیکلسن سراد وارد گری - (وصول بازدهم
دسامبر ۱۹۰۷) از سنت پترزبورغ بتاریخ ۱۱ دسامبر ۱۹۰۷

سیو ایز ولسکی مجدداً باوضاع خطرناک تبریز عطف
نظر و مراجعه نموده و بمن گفته است که قنصل روس برای حفظ
و حراست خویش استعداد بالاضافه میطلبد - جناب ایشان متحیرند
که چه طریقه را در این خصوص اتخاذ کنند - آیا بآبستگی نمائش
قوای نظامی در سرحد بدهد و یا فقط بیست و پنج نفر بر عده متحفظین
علاوه سازد . اقدام اولی شاید مالا منتج نتایج و خیمه گردد در
صورتیکه اقدام ثانی ممکن است مکفی نبوده و تا اندازه موجب مخاطره

شود - وزارت جنگ و همجنس اداره آراگان حرب منقعا محالف مامشان
بطامی در ان موقع ارسال میسند .

مره ۶۷

تلگراف مسره رانسک سراد وارد کری - (وصول ناردهم دسامبر)

اوضاع شرار ارطهران سریح ناردهم دسامبر ۱۹۰۷

فصول حرال دواب و حمله را نورب منهد که دیور صبح
در سهر تنیک شدند بظهور موسب و حدس شر منیل آمدند - کفیل
تیک شاهساهی هدف کتواہ کتکردند و طاهرا از روی
عمد بود .

داداش سبحی بدواب ایران برساده و در حواسب کردم
که نسی انحصی که مقدمه بی طمی سده اند و مسئول انماش
بر عهده اشان وارد است ار سرار عمد نمود .

مره ۶۸

تلگراف مسره رانسک نه سراد وارد کری - (واصله ۱۵ دسامبر)

ارطهران - سریح ناردهم دسامبر ۱۹۰۷

بی طمی حنان رح داده که اسباب خوف و هراس سده
سب - دیور در نیکی از مساحد عمده منیک عمومی سکیل ناف
و در سررس شاه و در حواسب طرد و بی مصلحت کدارو و کتل وی
بعی سعد الدواہ و در امر بهادر بطمیهای آنس ایران نمودند

هنگ و را اسعفا دادند و ای شاه اسعفاي انشرا بندر
امروز صبح جمعیت ناهنجانی در خارج مجلس اجتماع داشتند اما

عده از اشخاص مسلح بامر شاه بدانجا آمده و آنها متفرق شدند -
کنل لیاخوف در خواست مجلس را در فرستادن قراق برای حفظ
نظم رد نمود .

نمره ۶۹

تلگراف ماستر مارلینگ به سرادوار دگری - (وصول ۱۵ دسامبر)

از طهران مورخه ۱۵ دسامبر ۱۹۰۷

بعد از ظهر امروز علاء الدوله که از طرف مجلس حضور
شاه پیغام برده بود و نیز برادر دیکر رئیس مجلس بامر آن
اعلیحضرت مقید گردیدند و در ساعت پنج بعد از ظهر رئیس الوزرا
را احضار فرموده بقید زنجیر در آورد و در ساعت پنج از شب
گذشته او را تهدید بقتل نمود .

من شاه پیغام فرستادم که امنیت جان ناصر الملك را اطمینان
بدهند و از وزیر مجتار روس خواهش خواهم نمود که بامن معاضدت
نمایند و در خیال آنم که اگر اطمینان حاصل نشود من خود
حضور شاه بروم - از قرائن همچه معلوم میشود که در تمام شب
زحمات خیلی سخت بر ناصر الملك وارد خواهد آمد .

نمره ۷۰

تلگراف ماستر مارلینگ به سرادوار دگری - (وصول ۱۶ دسامبر)

از طهران ۱۶ دسامبر ۱۹۰۷

ناصر الملك تبعید گردید و امروز عازم رشت خواهد شد -
چون ترس آن را دارد که شاه در بین راه اسباب اتلاف جانش را
فراهم سازد لهذا از من متعنی گردید که یکی از اعضای سفارت

را همراه وی روانه دارم چنانچه با اتابک مرحوم که در سنه ۱۸۹۷
 بقم تبعید گردید فرستاده شد - من گفتم حالیه اینکار را نتوانم نمود
 ولی مهرداد دوفر غلام در خدمت ایشان روانه میدارم .
 وقتیکه وی گرفتار آمد (رجوع فرمائید به تلگراف مورخه ۱۵ ماه
 جاری من) مجلس برهم خورد و انجمنها که قوه حقیقی مجلس
 بر آنها اتکا یافته بود مجهول ماندند - سایر وزرا استعفا دادند و
 بدربار احضار گردیدند و در انجا عملاً بقید حبس توقیف بودند
 تا وقتی که ناصر الملك بنا بر خواهش من استخلاص یافت آنها نیز
 رها گردیدند .

من سعی داشتم در این که معلوم نمود سفارت را نخواهم
 گذاشت آلت پلتیک واقع گردد و از مداخله کناره دارم مگر درباره
 ناصر الملك که آنها اثر نیکوئی بخشند .
 ازارها بسته شد - حامیان شاه صکه همگی مسلح بودند میدان
 توپخانه را از دبروز عصر بتصرف در آوردند و اینک ندایر و
 حمله پلتیکی شاه طاهراً مظفر و منصور آمده .
 امروز صبح انجمنها با اسلحه اطراف مجلس گرد آمده -
 هیچ علامت خطری برای اروپائیان مشهود نیست و تاکنون جنگی
 اتفاق نیفتاده .

نمره ۷۱

تلگراف سراد وارد کبری بسر بگلشن

از وزارت امور خارجه ۱۶ دسامبر ۱۹۰۷

خواهش مندم رجوع نمائید بتلگراف مورخه پانزدهم ماه

حزری مسرماراننگ .

شما باید بوربر امور خارجه (روس) اصرار نمایند که
بوربر مختار روس مهم طهران تعلیمات داده شود که اسحه در فوه
دارد بهمراهی سارز داهر دولت فحیمه اقدامات حطرنك شاه را در
درة نصر الملك و مجلس از فراهم آوردن اعشاشات طهران مواهب
و حلوكبرى نماید .

بمرة ۷۲

بنكراف سرسكس سراد وارد كرى - (وصول ۱۶ دسامبر)
از سب بطرسورخ مورحة ۱۶ دسامبر ۱۹۰۷
راجح بنكراف امروز شما .

مسو ابرولسكى مسو دوهارب و بك دستور و تعلیمات
خواهد فرساده که بمواهب ساررداهر دولت انگلستان هرگونه اقدامرا
که نمایندگان دولس مقتضى ندانند طر نه مواهب و حلوكبرى
از بی نظمی و هرج و مرج در آن صورت که ممکن باشد
صمل آورد .

مسو ابرولسكى را عهدده آن است که حتى الامدور
ناسی به نمایندگان دولتس در طهران احسار و آزادی داده شود

بمرة ۷۳

بنكراف مسرماراننگ سراد وارد كرى - (وصول ۱۷ دسامبر)

از طهران ۱۷ دسامبر ۱۹۰۷

عده ریادی از اشرار مسلح بسهر وارد و در میدان بویخانه

مجتمع گردیدند - قشون و توپچیان آنان را حمایت و محافظت می کنند .

یکنفر از حامیان مجلس را بقتل رسانیدند و بیك سید مشروطه خواهی چنان حمله کرد که شرف بهلاکت است .
انجمنها باسلحه در اطراف عمارت مجلس مجدداً اجتماع نموده اند - ترس آنست .

که قبل از باخر رسیدن روز اغتشاش و انقلاب عظیمی بظهور رسد - تراموهای اسبی از حرکت باز مانده و تمام دکاکین بسته گردید .

نمره ۷۴

تلگراف سراد وارد گری بمستر مارلینگ

از وزارت امور خارجه ۱۷ دسامبر ۱۹۰۷
رفتار و اقدامات شما را صکه دیروز راپورت داده بودند
همگی را تصویب و تصدیق مینمایم .

راجع بگرفتاری ناصر المنك مداخله که در استخلاص ایشان شده بود خیلی خوشوقت شدم از این که نتیجه بیکوئی بخشید

نمره ۷۵

تلگراف مستر مارلینگ بسراد وارد گری (وصول ۱۸ دسامبر)

از طهران مورخه ۱۸ دسامبر ۱۹۰۷
تاکنون هیئت وزرا تشکیل یافته - طرفداران ملت باکمال جدیت در مقام مدافعه بر آمده اند انجمنها هنوز مجلس را حفظ و حراست مینمایند .

شاه شب گذشته درخواست های متعدده مجلس را قبول نمود - من از وزیر مختار روس خواهش نمودم که متفا از شاه تعنا نمائیم اشرار را که باعث مخاطره اروپائیانند متفرق سازد - دسته از آنها بقصد اینکه تولید بی نظمی و آشوب نمایند در شهر گردش میکنند - در روز دوفتر مرد را بقتل آوردند .
چندین چادر برای سبه بان و آسایش طرف داران شاه در میدان توبیخانه برافراشتند - عرق و مسکرات جهت ایشان آماده کرده و آنان تمام روز را در میدان توبیخانه اجتماع داشتند .

نمره ۷۶

تلگراف مستر مارلینگ سر ادوارد کری (وصول ۱۹ دسامبر)
از طهران بتاريخ ۱۹ دسامبر ۱۹۰۷

اوضاع طهران

هرچند از اعتشاش تا اندازه جلوكبرى شده و طرف داران شاه که در میدان توبیخانه ازدحام داشته و نیز جمعیتی که اطراف مجلس گردآمده بودند متفرق گردیدند لیکن قرارداد حقیقی و فیصله قطعی هنوز در اوضاع داده شده .

شاه بعلاء الدوله و ناصر الملك اجازه مراجعت داده ولی منوقع است که بعضی از وکلای عمده اخراج شوند .

نمره ۷۷

تلگراف مستر مارلینگ سراد وارد کری

از وزارت امور خارجه ۱۹ دسامبر ۱۹۰۷

راجع بقروض ایران

با این اوضاع پلتیکی کنونی هرچه زودتر شما بایستی بدولت ایران اطلاع بدهید که اکنون مدتی است تادیه منافع قروض بتعویق افتاده و بنا بر تعلیماتی که بشما داده میشود مختار خواهید بود که اصرار سائید آنرا بفوریت پردازند .

بعلاوه هرگاه مقتضی بدانید بابشان اطلاع بدهید که اگر در پذیرفتن شروط و قرار داد ما تسامح ورزید بدون هیچ تأخیری مطالبه خواهیم نمود که فوراً قسط استهلاك را ایصال دارند .

شماره ۷۸

تلگراف مستر مارلینگک به سر ادوارد کری - (واصله

۲۱ نوامبر) از طهران مورخه ۲۱ دسامبر ۱۹۰۷

اوضاع طهران

وزیر مختار روس از من دعوت نمود که در خصوص اقداماتی که بایستی اختیار نمایم مشورت شود امروز بعد از ظهر یک دیگر را ملاقات نموده و اعمال ذیل را بخاطر گذرانیدیم : -

اولاً نظر اینکه از شاه تحصیل اطمینان کنیم ~~که~~ آن اعلیحضرت برای سعادت مملکت بمجلس در کارها همراهی خواهد نمود و اینکه در خیال برهم زدن اساس مشروطیت نبوده توأم با داشتنی حضور اعلیحضرت فردا تقدیم خواهیم داشت .

ثانیاً - برای این که مابین سلطنت و پارامنت اعتماد فراهم آید لهذا از اطمیناناتی ~~که~~ حاصل نموده ایم بایستی بمجلس خبر داد .

ثالثاً - باید به ظل السلطان اطلاع بدهید که چون ولیعهد

را وارث تاج و تخت شناخته ایم پس نمیتوانم تدابیر و خیالاتی که وی در خصوص سلطنت دارد تحمل نمائیم .

نمره ۷۹

تلگراف سر نیگلین به سر ادوارد کری - (وصول ۲۲ دسامبر) از سنت پترز بورغ بتاريخ ۲۲ دسامبر ۱۹۰۷ وزیر امور خارجه - (دولت بیه روسیه) - راپورتی را که بتوسط وزیر مختار روس مقیم طهران راجع باقدامات متفقانه^۴ شار الیه و مستر مارلینگ در خصوص امور ایران وصول نموده بود نزد من ارسال داشتند - بنا بر عقیده مسیو انزولسکی اقدامات ایشان موجه و شایسته بود - تفصیل شدت اوضاع را که مجال نداده بود بنمایندگان فوق الذکر از دولتین متبوعه حوش درخواست تعلیمات نمایند وزیر مختار روس مفصلا شرح داده است - و حایبه مسیو انزولسکی منتظر نتایج آن اقدامات میباشد .

از قراریکه مسیو انزولسکی میگوید شاه مکرر از سفارت تمنای کمک و معاضدت نموده ولی ایشان بلینیک بطرفی و عدم مداخله را اختیار کرده اند .

مسئله پناه دادن شاه را یکی از سفارت حاکماتی خارجه در موقع اططرار و حمایت کردن از وی بتوسط مستحفظین روس و انگلیس یک وقتی موضوع مراسله تلگرافی مسیو انزولسکی بوزیر مختار روس مقیم لندن گردیده بود .

من بوزیر مختار دولت مخیمه مقیم طهران اطلاع دادم .

نمره ۸۰

تلگراف از مستر مارلینگ به سر ادوارد گری - (وصول
 ۲۲ دسامبر) از طهران ۲۲ دسامبر ۱۹۰۷
 وزیر مختار روس و من الساعه از دربار سلطنتی مراجعت
 کردیم - ایشان با کمال آزادی بیان اوضاع را بشاه عرضه نمود
 آن اعلیحضرت اطمینانهای حتمی بمادادند که رعایت قانون اساسیرا
 نموده از مشروطیت نگاه داری فرمایند .
 حال باید اقدام نموده بمشروطه خواهان بفهمانیم که
 بر عهده سبزترین است ملاحظه کنند که آیا آن قولهاییکه شاه بماداده
 مرعی خواهند دانست .

نمره ۸۱

تلگراف سر ادوارد گری بمستر مارلینگ

از وزارت امور خارجه ۲۲ دسامبر ۱۹۰۷
 ما و دولت روس چنین شایسته دانستیم که برای خاتمه
 دادن بدسایس ظل السلطان در غضب و بچنگ آوردن سلطنت ویرا
 تهدید نمائیم که در آئینه دولتین روس و انگلیس حمایت خودرا از او
 مقطوع خواهند داشت .
 دولت اعلیحضرتی در این امر موافقت داشته و بسحض اینکه
 همکار روسی شما در اینخصوص حاضر شوند لهذا شما باید بموافقت
 مشاراله در این مقصود اقدام نمائید .

نمره ۸۲

مکتوب مستر مارلینگ بسر ادوارد گری (وصول ۲۳ دسامبر)

از طهران ۲۵ نوامبر ۱۹۰۷

از راپورتی که مستر گرهم مصوب پست فرستاده معلوم شد که اوضاع شیراز بقدری سخت است از آنچه بواسطه اخبار تلگرافی معری الیه تصور مینمودم که بدان واسطه فوراً در این موضوع مراسله مخصوصی بر رئیس الوزرا نوشته خاطر ایشان را مسبوق داشتم که جان و مال اتباع انگلیس در مرض مخاطره میباشد و همانندم که حتماً لازم است علاء الدوله که بتازگی برای حکومت معین شده فوراً بمقر ایالت خویش عازم گردد - تا اینکه از وقوع این گونه نزاع جلوگیری شود و نیز از آن جناب تمنا نمودم که ناممکن است بهمین زودی وقتیرا برای ملاقات تعیین فرمایند - معذرتاً بواسطه بحران کابینه نتوانستم ایشان را ملاقات نمایم مگر امروز با وجود اینکه بمن مرقوم داشته بودند که دولت آنچه را میتواند در استقرار نظم شیراز سعی و کوشش نموده است .

امروز صبح ناصر الملک را در اوضاع طهران چنان عرق تفکر یافتم که مشکلم بود دقت ایشان را در امور شیراز معطوف بدارم ولی بالاخره گفتند که در همین یکی دو روزه امید است علاء الدوله بدانصوب عزیمت نماید - این حاکم جدید منتهای بی مایی را برفتن آن ولایت داشت لیکن عاقبت بشرط داشتن اختیارات راضی بحرکت گردید - قوام الملک را همراه خویش خواهد برد و مختار است در صورتی که لازم بداند استعداد سواره از بختیاری وقتی که باصفهان برسد و با از ایلات فارس جمع آوری کند - من بجناب ناصر الملک اظهار داشتم که مراجعت قوام الملک بفارس خطر عظیمی

را تولید خواهد ساخت و گفتم اگر آن تصویری که من در احکالات و زحمات اینجا مینمایم صحیح باشد پس علاج در اینست که قوام الملك و معتمد دیوان بادوسه نفر دیگر را از شیراز تبعید نموده و باهالی بفرمانند که دیگر بایشان اجازه مراجعت داده نخواهد شد - جناب ایشان انکار نداشتند که این طریق بهترین طریق است ولی ملتفت شدم که دولت بهدر کافی آن قوه را در خود نمی بیند که باین کار اقدام نماید - و من گفتم این مسئله خیلی اسباب تأسف است لیکن از این بد بدتر همانا تصور نمودن سعی در اعاده نظم است بوسیله ایلات رحشی - این گروه بکلی از تحت دیسپلین و انتظامات خارج باشند و حتی اگر رؤسای ایشان اقدام کنند شاید باز نتوان آنانرا از هرگونه تجاوز جلوگیری نمود

(امضا) چارلس - م - مارلینگ

- ۳۰ نوامبر - وزیر امور خارجه بمن گفته بودند که علاءالدوله کلیتاً امتناع دارد که بشیراز برود ولی حالیه دولت امیدوار است که او را وادار برفتن نماید .

سی - م - م

نمره ۸۳

قسمتی از مکتوب مستر مارلینگ بر ادواردگری (واصفۀ ۲۳ نوامبر)

از طهران ۲۵ نوامبر

باکمال افتخار قسمتی از روز نامه قسول جنرال اعلیحضرتی

مقیم مشهد را که حاکی است از حملات اخیره تراکمه بمازندران و

خراسان حتی بمزنان و میز هیدان واقع در راه مشهد و طهران

لغا ارسال میدارم .

حالات عده بسیاری از اتباع روس که در نقاط نزدیک سرحد و مخصوصاً در حوالی سبزوار اقامت دارند چنان بسختی انجامیده که سفارت روس در دو وحله رسماً بدولت ایران لزوم عبور دادن قشون از سرحد برای حفظ ایشان اعلام داده است .

عاقبت دولت ایران با کمال زحمت موفق گردید که سپهدار بریاست اردو برای سر کوبی تراکمه عزیزمت نماید لیکن جناب ایشان بامنتهای تائی بطرف نقاط مأموریت خویش حرکت می کنند و فقط در ۲۲ ماه برشت رسیده و میخواهند از دریا بسمت بندر جز عازم شوند - بنا اسب مفداری بشنگ و دهقان از آنجا دسترا باند بفرستند و میگویند يك فوج ببداء نظام از قشون خراسان بداءصوب رهسپار است .

ملفوظ عدد ۸۳

قسمتی از روزنامه قنصل جنرال دولت مخیمه مفیم مشهد .

حملة تراکمه

۷ نوامبر - از قرار اطلاعات واصله همچو معلوم میشود که تراکمه ابتدا خود را در ضعیف آباد جوبن آشکار سانحه هشاد و سه نفر مرد در آنجا بقتل رسانیدند و تلفات خود آنان چهل نفر مقتول و مجروح بوده بعد حملة بمعادن مس ~~که~~ در حوالی میان دشت واقعند آورده هفت نفر مرد را کشتند و پنجاه زن اسیر

و چندین راس گوسفند بچپاول بردند پس از آن پراکنده گردیده به میاندهشت - عباس آباد - مرزنان - میامی - ناردین - در جز - و فرامین تاختند - در دو محل اخیر ۷۱ نفر را اسیر نمودند - تمام این اماکن در راه مشهد و طهران یاد در قریب آن اتفاق افتاده -
حالیہ تراکمه چادرهای خود را برپا نموده و بالای دهات مذکورہ بیرقہسا افراشته اند - عدہ ایشانرا بطور مختلف می‌شمرند ولی از مقایسہ راپورتہای تلگرافی چنین ظاہر میگردد کہ تقریباً ہزار نفر یا قدری بیشتر میباشد -

بعلاوہ راپورت داده شد کہ صد نفر از سرباز ہائیکہ نحت ریاست مظفر نظام از مشهد بطهران عودت مییافتند مقتول و دوہست نفر از آنها اسیر شدند ولی احتمال دارد این خیر را بطور اغراق گفته باشند - بہ بجنورد نیز حملہ برد - حاکم آن محل موسوم بشجاع الممکنک راپورت داد کہ آپا را شکست داده و سی نفر از ایشان بقتل رسانیدہ است کہ سرہاشانرا بمشهد روانہ خواهد داشت تاکنون اقدام کئی در ذنبیہ و کوچ دادن تراکمه بعمل نیامدہ انجمن ولایتی جلسہ فوق العادہ تشکیل داده و از شوکت الدولہ رئیس سوارہای تیموری و شجاع الممکنک رئیس سوارہ های ہزارہ و لشکر نوبس انشی مستوفی قشون خراسان دعوت نمودند کہ در آن جلسہ حضور بہرسانند - شوکت الدولہ اطہار داشت کہ آنچه را در صلاح و خیر اندیشی میداند حاضر است بگوید لیکن بہیچوجہ نمیتواند بجمع آوری سوار بردارد مگر آنکہ دولت پول تدارک کند - شجاع الملک ملک بیت شعر قرائت کرد و گفت با اینکه دولت

جابر ظالم اموال وی و برادرش را بدارت برده است و اکنون یک نفر سوار باقی نمانده مهذا اگر دوات پول بفرستند میتواند با برادرش دو بیست نفر سوار حاضر نماید .

لشکر نوبس باشی گفت سوار بسیار است ولی پول نیست و علاوه از طریق تاسف اظهار داشت که البته بسیاری از این سوارها تنها اسامیشان در روی کاغذ موجود است و آن اشخاصی هم که در حقیقت موجودند بیشتر آنها بیدل و کم جرئت می باشند - مگر بفضل مخصوص الهی شامل احوال ایشان بشود تا بتوانند کاری از پیش ببرند .

بالاخره رای انجمن باین قرار گرفت که از دولت استدعای تهیه و فرستادن وجوهات لازمه برای این رؤس بنمایند و ایشان آن وقت در عهده بگیرند که سوار مسلح جمع آوری نموده حاضر سازند - بنا بر این مکتوبی بفرمانفرمای حراسان نوشته بر نیب پیدا نمودن پول لازمه را بوی راهمائی کردند .

هم در این حال از طهران تلگرافات مؤکده برکن الدوله مخابره شد و باو فتر آوردند که مشغول اقدامات بشود - ایشان مکرر بشخص شاه تلگرافات عرض نموده استدعای کمک و درخواست دستور العمل میداشت ولی موفق بهیچگونه جواب صریحی نگردید - آنگاه با وزیر وسالار مکرم مسورت طولانی نمود و نتیجه چنین بخشید که مجتماً بالبار ذخیره رفته مقدار مستأنا به تفنک با مهمات از آنجا بیرون آورند و برای حاکم سزوار بفرستند مهذا راپورت رسید که بهیچوجه تفنک فرستاده شد زیرا تمام تفنکها را از این پیش

آصف الدوله و مظفر نظام برای فایده شخص خود بفروش رسانیده بودند - بعلاوه حکم شد که دو عراده توپ آزمشهد بسبزوار روانه دارند و نیز پانصد نفر سرباز هوج قره باصد سوار از تربت حیدری اعزام آن ولایت شوند لیکن محل تردید است که آیا آنها حاضر خواهند گردید ؟

سره ۸۴

مکتوب مستر مارلینک بسرادواردگری - (وصول ۲۳ دسامبر)

آقا از طهران ۴ دسامبر ۱۹۰۷

وقایع یکماهه ابرانرا که در ظرف چهار هفته اخیر اتفاق افتاده و همچنین خلاصه صورت جلسات مجلس منی را در ظرف همان مدت تا کمال اقتضای لفا ارسال میدارم

(امضا) چارلس - م مارلینک

قسمتی از خلاصه وقایع یکماهه ایران

طهران

مطلب عمده قابل توجهی که در ظرف یکماه در طهران بوقوع انجامید همانا منازعه بین شاه و مجلس بود که مفصلاً راپورتش داده شده است .

روز ۲۱ نوامبر مابین برخی از سرباز های محلی اوابجعی امیر بهادر و بعضی از قزاقها که در تحت فرماندهی کلنل لیاخوف میباشند نزاع سختی در ییوست و یوم بیست و هفتم همان ماه عمده از

سرباز های ظفر السلطنه در حالت مستی دو نفر را در کوچهای طهران هدف گلوله گردانیده به قتل رسانیدند - اجساد مقتولین را به خانه آقا سید عبدالله مجتهد انتقال دادند و بازارها موقتا بسته گردید از چندین واقعات حمله و دزدی که در کوچهای طهران اتفاق افتاد راپورتشان در ظرف آنماه داده شد و در یکی از آن واقعات یکنفر اروپائی دچار تهدید گردیده بود

در اوایل ماه نوامبر سفارت دولت اعلیحضرتی مطلع شد که شاه زادهٔ سیف الدولهٔ بحکومت کرمانشاه در شرف عزیمت است باوجود اینکه رئیس الوزرا قول داده بود که ظر برفتار غیر دوستانه که از وی نسبت بما بظهور رسیده بود محذرا او را بدان مقام منصوب ندارند - فوراً داد داشتهای دیگر بدولت ایران ارسال شد و حرکتش موقوف گردید .

(امضا) جی - بی - جرجیل

منشی شرقی

تبریز

در اواخر ماه اکتبر فدائیان که از هیچکس واهمه و ترسی ندارند شهررا بحالت بی نظمی در آوردند و از قرار راپورت مبلغ کثیری پول از متمولین شهر بزور و اجحاف اتخاذ نمودند - سعی داشتند که یارامنه نان فروخته نشود ولی حاکم مانع نگردید - تقریباً کارها از جریان افتاد وعموم مردم بحالت یاس و ناامیدی در آمدند - نقاط اطراف مخصوصاً قرجه داغ - خوی و سلماس نیز